

LOKALFÖRSÖRJNINGSPLAN

Mellösa församling

Innehållsförteckning

INLEDNING.....	3
Lokalförsörjningsplan	3
Mål och planeringsförutsättningar.....	3
Kyrkobyggnadernas särställning.....	4
OMVÄRLDSBESKRIVNING	5
Den stora världen	5
Globala Megatrender	5
Digitalt Samhälle.....	5
Åldrande befolkning	5
Urbanisering	5
Global tillväxt och globalisering.....	5
Hållbarhet.....	6
Pandemin 2020-	6
Den lilla världen - Flen	6
Ekonomifakta om Flen.....	6
Utvecklingsmöjligheter.....	7
Slutsats	7
DEMOGRAFI OCH STATISTIK.....	8
Mellösa församling	8
Fördelning i åldersgrupper %	8
Mellösa by och samhälle	8
Hälleforsnäs.....	9
Medlemmar och befolkningsutveckling.....	9
Skolor.....	10
Äldreboenden.....	10
Föreningar	10
NÅGRA SLUTSATSER FÖR MELLÖSA FÖRSAMLING	11
Befolkning.....	11
Gudstjänststatistik.....	11
Barn och unga.....	11
Konfirmation.....	12
Arbetsmarknad	12
Hållbarhet.....	12
EKONOMI.....	13

Långtidsbudget	13
Kyrkoavgiftens storlek	13
Medlemsutvecklingen	14
Antal församlingsmedlemmar 2004–2020	14
Inflation/kostnadsutveckling	14
Antal anställda och löneutveckling.....	14
Kyrkoantikvarisk ersättning	14
FÖRSAMLINGENS OLIKA VERKSAMHETER.....	15
Mellösa Kyrka	15
Hälleforsnäs Kyrka	15
Mellösa församlingshem	15
Kyrkans Hus	16
Pastorsexpeditionen.....	16
ÖVERVÄGANDEN.....	17
Mellösa	17
Hälleforsnäs.....	17
Slutsatser	18

INLEDNING

Lokalförsörjningsplan

Denna lokalförsörjningsplan gäller Mellösa församling, som omfattar orterna Mellösa och Hälleforsnäs med omgivande landsbygd. Lokalförsörjningsplanen fastställdes av kyrkofullmäktige 2021-11-09 och omfattar perioden 2022-2032.

Enligt kyrkoordningen ska varje pastorat eller församling som inte ingår i ett pastorat ha en lokalförsörjningsplan. Lokalförsörjningsplanen ska fastställas av kyrkofullmäktige, och kyrkorådet ska minst vart fjärde år pröva om den ska ändras (kyrkoordningen 3 kap. 2 § och 47 kap. 12 §). Närmare bestämmelser finns i Svenska kyrkans bestämmelser om lokalförsörjningsplaner (SvKB 2018:8).

Lokalförsörjningsplanen för Mellösa församling är i huvudsak upprättad i enlighet med kyrkoordningen och Svenska kyrkans bestämmelser. Enligt bestämmelserna ska lokalförsörjningsplanen innehålla redogörelser för:

- kyrkofullmäktiges mål för lokalförsörjningen
- verksamhetens utveckling samt behov av mark, byggnader och anläggningar
- bestånd av mark, byggnader och anläggningar
- planerade åtgärder
- konsekvensanalys.

Planeringsperioden ska vara minst tio år.

Lokalförsörjningsplanen omfattar både församlings- och begravningsverksamheten. De analyser och prognoser som redovisas i planen utgår från utfallet 2020.

Detta är Mellösa församlings första lokalförsörjningsplan, och förhoppningen är att planen ska vara ett redskap som underlättar och stödjer genomförandet av församlingens vision, uppdrag och kallelse. Innehållet i planen kommer att vidareutvecklas efter hand, liksom rutinerna för att uppdatera och revidera planen. På grund av att församlingen är relativt liten och har ett mycket begränsat fastighetsbestånd har vissa moment i lokalförsörjningsplanen förenklats eller behandlats mera översiktligt.

Lokalförsörjningsplanen har upprättats av församlingens projektledare i samverkan med arbetsgruppen för lokalförsörjningsplanering. Överväganden och prioriteringar har gjorts av kyrkoherden i samråd med arbetsgruppen. Beredningen av planen har skett i samverkan med kyrkorådet och församlingsråden enligt de rutiner som gäller inför beslut i kyrkofullmäktige.

Mål och planeringsförutsättningar

Enligt Svenska kyrkans bestämmelser ska lokalförsörjningsplanen relatera till församlingensinstruktionen. Det betyder att lokalförsörjningsplanen ska bidra till att församlingarna kan utföra sitt uppdrag och sin kallelse i lokaler som är ändamålsenliga med en långsiktigt hållbar resurshushållning.

Mellösa församlingensinstruktion innehåller övergripande målsättningar för församlingarnas arbete.

- Mellösa församling vill finnas till för alla människor som vistas inom församlingens område, fungera som en brygga som leder till Jesus Kristus och för att var och en

kan hitta sin plats i gemenskapen och känna att vi alla tillhör Guds stora familj. Således kan Guds kärlek växa och berika livets alla områden.

- Mellösa församling vill att gudstjänsten ska vara ett centrum till all församlingsverksamhet. I gudstjänsten får tron näring genom förkunnelsen av evangeliet, firandet av den heliga måltiden och gemenskapen i bön och lovsång. De som firar gudstjänst sänds ut för att i vardagen vittna om evangelium och göra kärlekens gärningar, till mission och diakonin” (Ur inledningen av KO kap 17)
- Mellösa församling vill möta alla medmänniskor i deras vardag, så som i glädjen så också i sorgen
- Alla som vistas i församlingens område får höra det glada budskapet om Jesus Kristus.

Kyrkobyggnadernas särställning

Enligt Svenska kyrkans bestämmelser ska kyrkobyggnadernas särställning beaktas i lokalförsörjningsplaneringen. Kyrkobyggnaderna har en unik betydelse för församlingarnas möjlighet att utföra det grundläggande uppdraget. De är också viktiga identitetsbärare för såväl enskilda församlingar som hela Svenska kyrkan. En viktig utgångspunkt för lokalförsörjningsplanen är att kyrkorna och det kyrkliga kulturarvet som helhet representerar ett av de mest värdefulla inslagen i kulturmiljön.

Samtliga kyrkor inom Mellösa församling är skyddade enligt kulturmiljölagen. För skyddade kyrkobyggnader, begravningsplatser och kyrkotomter gäller att de ska vårdas och underhållas så att deras kulturhistoriska värden inte minskar och deras utseenden och karaktärer inte förvanskas. De får inte på något sätt väsentligt förändras utan tillstånd av länsstyrelsen. Kyrkofullmäktiges mål för lokalförsörjningen är:

- Att Mellösa församling utför sina uppgifter i lokaler som är ändamålsenliga, flexibla och förenliga med en långsiktigt hållbar resursanvändning.
- Att den fysiska miljön är god för alla som verkar och vistas i församlingens lokaler.
- Att planen för lokalförsörjningen är samstämmig med församlingsinstruktionens övergripande målsättningar.
- Att Mellösa församling har en helt fossilfri verksamhet år 2030.
- Att Mellösa församling har minskat den mängd elenergi som köps med 50 % till år 2030
- Att Mellösa församling har uppgraderat värmesystemet i Mellösa kyrka 2030 i syfte att effektivisera energianvändningen och skydda kyrkoföremålen
- Att solpaneler har installerats där så är lämpligt och ekonomiskt försvarbart

OMVÄRLDSBESKRIVNING

Den stora världen

Att se in i framtiden är alltid en utmaning. Morgondagen formas redan idag. Vissa starka trender så kallade "Megatrender" kan vara en hjälp på vägen i syfte att förstå vad som händer i världen, Sverige, Flen och vår församling. En Megatrend är en global, varaktig, makroekonomisk trend som påverkar näringsliv, ekonomi och samhälle, vår kultur och våra privatliv. Vissa framtidsforskare, företag, kommuner och organisationer har identifierat och pekat på några stora trender.

Globala Megatrender

1. Digitalt Samhälle.
2. Åldrande befolkning.
3. Urbanisering.
4. Global Tillväxt.
5. Hållbarhet

Digitalt Samhälle

Digitaliseringen är en av de viktigaste megatrenderna som har potential att förändra samhället i grunden och sättet vi människor agerar på inom mängder av områden. Världen går online. Allt blir digitalt. Allt nätverkas. Information-och kommunikationsteknologi ökar i omfattning och tillgänglighet. Människor och saker utrustas med sensorer och kommunicerar via "molnet". Vi kan samla, skapa och analysera större och större mängder information. Robotar med sofistikerad mjukvara ersätter fler och fler typer av arbete. Digitaliseringen av vårt samhälle är lika omvälvande som industrialiseringen menar många.

Åldrande befolkning

Medelåldern ökar och fler av oss lever längre. En åldrande befolkning ställer ändrade krav på samhällets olika sektorer. Äldre är på grund av förbättrad hälsa mer aktiva idag som yrkesarbetare, volontärer och konsumenter än tidigare. En lägre andel av befolkningen är i arbetande ålder och de allt fler äldre-äldre sätter press på välfärden och dess kostnader.

Urbanisering

Den pågående urbaniseringen av världen ser inte ut att ha något slut. Samma mönster finns i de flesta länder. Landsbygden avfolkas och redan stora städer växer och blir allt större. Man ser inga tecken på att denna trend minskar globalt även om det i Sverige funnits och finns tendenser till motkrafter.

Global tillväxt och globalisering

Världens befolkning fortsätter växa. Medelklassen ökar och fattigdomen minskar. Den ekonomiska tillväxten har ett fokus i Asien och utvecklingsländerna. Vi ser att minskande kostnader för transporter och informationsöverföring tillsammans med färre handelshinder har medfört ökad rörlighet av människor, varor, tjänster, kapital och information över nationsgränserna. Denna globalisering innebär att länder och människor binds samman och får en allt mer gemensam ekonomi, kultur och politik.

Hållbarhet

Klimatförändringarna blir alltmer uppenbara. Människor och företag över hela jorden inser i allt högre grad att planetens resurser är ändliga och att de klimatförändringar som pågår innebär konkreta hot för mänskligheten. Bedömningen är att alla former av hållbarhetsarbete och hållbarhetstänkande kommer att öka i betydelse i framtiden. Människor kommer att bli mer medvetna och krävande när det gäller vilka organisationer och företag som man vill stödja eller göra affärer med.

Pandemin 2020-

Pandemin kan på kort sikt påverka några av dessa trender. Exempelvis kan digitaliseringen och hållbarhetsarbetet påskyndas medan den globala tillväxten avtar åtminstone tillfälligt.

Den lilla världen - Flen

Flen hade 16 585 invånare 2019 och är därmed en ganska liten kommun. Antalet invånare har minskat sedan 1970 då kommunen hade 18 354 invånare. Man kan ana effekterna av urbanisering och globalisering som gjort att närliggande större kommuner som Stockholm, Eskilstuna och i viss mån Katrineholm haft en större attraktionskraft än Flen. Orter som Hälleforsnäs och Sparreholm har fått se hela industrier läggas ned utan att fullt ut ersättas av annan verksamhet.

Trots den ström av flyktingar som passerat kommunen via Migrationsverket har de flesta valt andra bostadsorter efter det inledande mottagandet. Flen har över tid inte lyckats ta tillvara de naturligt goda förutsättningarna med den geografiska placeringen mitt i Sörmland. På två timmar kan man nå mer än en tredjedel av Sveriges befolkning, det vill säga mer än tre miljoner människor! Orsakerna till den negativa befolkningsutvecklingen får sökas i de globala megatrenderna men också hos ett alltför svagt näringslivsklimat, politisk oförmåga och invånare som söker sig till arbetstillfällena och bostäder på annan ort.

Ekonomifakta om Flen

Under 2018 var medianinkomsten i Flen den femtonde lägsta i landet. Förvärvsfrekvensen var samma år den nionde lägsta i landet och andelen bidragsförsörjda var 20,2% mot 12,7% i riket. Andelen högutbildade 2019 var 14,9% jämfört med riket 28,2%. Arbetslösheten 2019 var enligt Arbetsförmedlingen den sjätte största i Sverige. Kommunalskatten i Flens kommun är 33,10 procent 2020 vilket är ca en krona högre än riksgenomsnittet. Läger man därtill en mängd olika mätningar och rankingar så hamnar Flen ofta mycket långt ned på listan.

Den kommunala ekonomin är starkt beroende av de stora statliga utjämningsbidrag som man får tillgodoräkna sig från andra rikare kommuner. Samtidigt har kommunen tvingats spara och man har inte kunnat satsa lika stora resurser på skola och omsorg m.m. som rikare kommuner. Resultatet av detta ses i olika mätningar och rankingar där Flen ofta ligger mycket långt ned på listan. Flera av de rikare kommunerna är missnöjda med att de får lämna ifrån sig så stora resurser till svagare kommuner. Beroende på rikspolitiken när det gäller skatteutjämnningen kan detta få stora konsekvenser för Flen i framtiden.

Största arbetsgivare i Flen är Flens Kommun med drygt 1600 anställda. Den största privata arbetsgivaren är Volvo Parts med ca 220 anställda. Andra stora arbetsgivare är GB-glass, Migrationsverket, Switsbake, GTS Frakt och Region Sörmland. Några nya större etableringar av verksamhet i Flen är inte kända.

Utvecklingsmöjligheter

Flens kommun har antagit en vision som pekar på olika utvecklingsmöjligheter. Visionen fokuserar på att det ska vara enkelt att bo och leva i Flen samt att kommunen har en fantastisk natur som kan främja besöksnäringarna. Vänlighet och gästfrihet poängteras. Man fokuserar på att ha få ett bra näringslivsklimat, bra skolor och en hållbar utveckling.

Slutsats

Utmaningarna för Flen i framtiden är många. De grundläggande problemen med låg utbildningsnivå, högt bidragstagande, hög arbetslöshet och hög medelålder, kommer att kvarstå under överskådlig tid. De gröna näringarna och besöksnäringarna kan växa men några stora företagsetableringar kommer sannolikt inte att ske i närtid. Egenföretagande kommer att vara mycket viktigt för utvecklingen i kommunen och behöver stimuleras. Goda kommunikationer som möjliggör pendling till Stockholm och Mälardalen är avgörande för ortens framtid.

Även ett utbyggt bredbandsnät som möjliggör distansarbete är viktigt. De stora trenderna som globalisering och urbanisering kommer sannolikt inte att ge Flen några konkurrensfördelar i framtiden. Den åldrande befolkningen kommer att ytterligare anstränga kommunens ekonomi. Hållbarhetstrenden kan vara något som gynnar kommunens gröna näringar med satsningarna på närproducerade livsmedel av hög kvalitet.

DEMOGRAFI OCH STATISTIK

Mellösa församling

Mellösa församling är en av 4 församlingar som tillsammans med Flen, Helgesta-Hyltinge, Dunker-Lilla Malma och Bettna församlingar ligger inom Flens kommun. Församlingen tillhör Strängnäs stift och ingår i Oppunda-Villåttinge kontrakt.

Mellösa församling består av 2 huvudorter Hälleforsnäs och Mellösa med tillsammans ca 2870 invånare. Hälleforsnäs tätort består av ca 1660 invånare och Mellösa tätort består av ca 510 invånare. Övriga 700 invånare bor på landsbygden utanför Mellösa och Hälleforsnäs. För cirka tio år sedan var 2801 personer folkbokförda inom Mellösa församling. Utvecklingen sedan dess visar att den totala folkmängden har ökat något till 2870 invånare, vilket är glädjande mot bakgrund av att kommunen minskat sin befolkning. Befolkningens sammansättning i församlingen får antas likna den som finns i Flens kommun som helhet även om andelen med invandrarbakgrund sannolikt är något högre i Hälleforsnäs än i Mellösa. Andelen utrikesfödda i kommunen är ca 23 % men någon siffra för församlingens område är inte tillgänglig. Man kan även se att andelen äldre i Mellösa församling är högre än i Flen som helhet och riket i genomsnitt. När det gäller de riktigt gamla i församlingen så flyttar många till särskilt boende i Flens tätort och upphör därmed att vara församlingsmedlemmar. Äldre personer är också i högre grad medlemmar än yngre i Svenska Kyrkan vilket gör generationsväxlingens påverkan på medlemsantalet negativ.

Fördelning i åldersgrupper %

Ålder	0-15	16-24	25-44	45-64	65-	Totalt
Församlings Medlemmar*	10	10	17	26	37	100%
Flen	17,9	9,7	19,3	25,5	27,5	100%
Regionen	19,4	9,8	23,5	24,8	22,5	100%
Riket	18,9	10,1	26,5	24,5	20,0	10

*2020

Mellösa by och samhälle

I Flenmo fann man 1933 det så kallade "Mellösahjulet" som är daterat till 400-600-talet och är det äldsta hjul man hittat i Sverige. I dag är hjulet en symbol för bygden runt Mellösa. Originalen finns på Historiska museet i Stockholm. Mellösaverken har också satt orten på kartan. Mellan 1930 och 1980 tillverkades här de rikskända "Mellösatumstockarna".

I äldre tider var Mellösa en typisk jordbruksbygd där kyrkan var centrum i bygden. Miljön är ett utmärkt exempel på begreppet "Kyrkan mitt i byn". Här ligger också Hembygdsgården där det sommartid hålls utställningar och café. Följer man vägen förbi kyrkan kommer man till en gård med ett av Sveriges mest bekanta platsnamn, nämligen Harpsund. Godset donerades på 1950-talet till den svenska staten som representations- och rekreationsbostad för statsministern.

Järnvägen kom 1877 till Mellösa och det modernare samhället växte upp kring stationen som tyvärr är nedlagd även om banan fortfarande används.

I Mellösa finns, småföretag och lantbruk liksom Kyrkskolan, förskola och fritidshem, Mellösagården, Hembygdsgården samt kulturscenen Teater Klämman. Mitt i samhället ligger också den s.k. Bysmedjan som i skiftande regi och med skiftande namn serverat kaffe och mat genom åren.

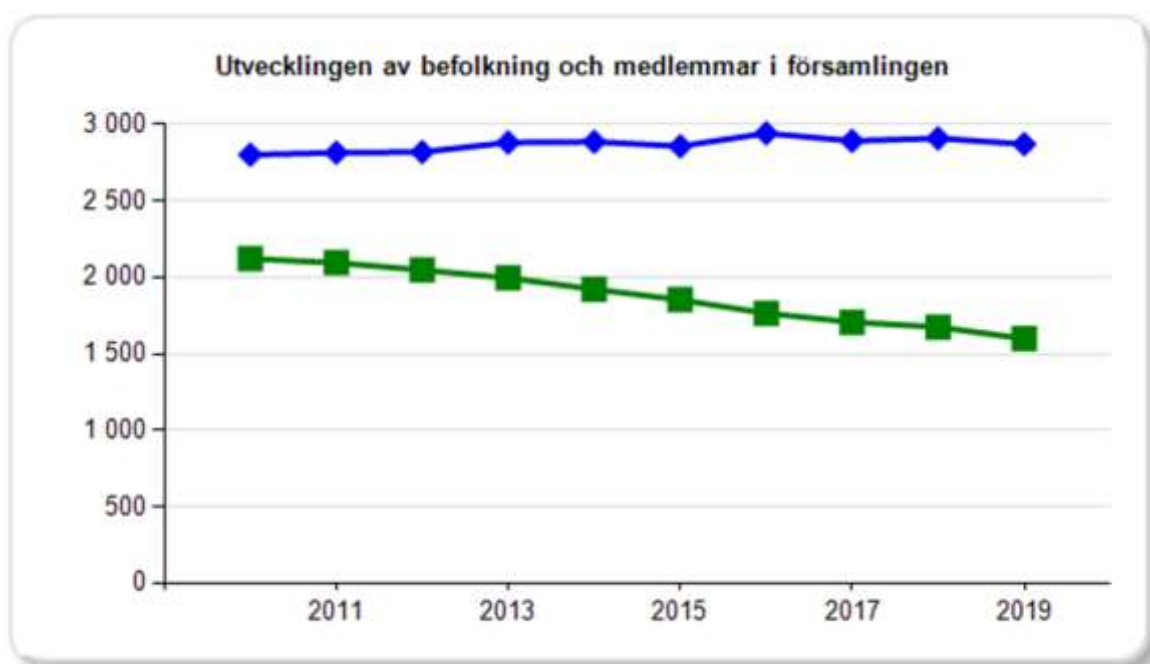
Hälleforsnäs

Hälleforsnäs är kommunens tredje största ort och dess historia är intimt förknippad med järnbruket. På 1960-talet var "Bruket" med sin gjuteriverksamhet kommunens största företag med cirka 1200 anställda. Sedan bruket avvecklats i början på 2000-talet, har lokaler rivits, sanerats och renoverats och inrymmer nu diverse företag och verksamheter. Många konstnärer är verksamma på orten och här ordnas både vernissager, utställningar och en Bruksmarknad. Kolhusteatern bedrivs även teaterverksamhet sommartid.

I Hälleforsnäs består serviceutbudet bland annat av låg-och mellanstadieskola, förskola och fritidshem, bibliotek, livsmedelsbutik och matservering mm. Här finns goda kommunikationer med tåg, ett rikt föreningsliv, badplats samt ett Folkets Hus. Näringslivet består idag en lång rad småföretag inom skiftande verksamheter. Vissa är lokaliserade till det gamla bruksområdet. Några av de mer kända är Pax fläktar och Jurss mejeri.

Medlemmar och befolkningsutveckling

Mellösa församling har 2870 invånare och 1598 församlingsmedlemmar (2019-12-31) vilket gör att ca 55 % av invånarna är medlemmar. Andelen av invånarna som är medlemmar i Svenska kyrkan ligger ungefär på riksgenomsnittet för Svenska Kyrkan totalt. Andelen medlemmar har på 5 år minskat från ca 65 % till dagens 55 %. Går vi tillbaka till år 2000 då Svenska Kyrkan skildes från Staten var medlemsantalet i församlingen över 80 %.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Medlemsförändring	-72	-27	-47	-52	-74	-69	-88	-58	-32	-76

Medlemsutvecklingen är den absolut viktigaste frågan för församlingens ekonomi och påverkas av de trender som beskrivits samt andra faktorer. Fortsätter medlemsminskningen i samma omfattning under de kommande åren så kommer ekonomin och därmed verksamheten att påverkas negativt. Samtidigt finns det positiva signaler om att pandemin bromsat upp medlemsminskningen inom Svenska Kyrkan. Om det är ett trendbrott eller inte återstår att se. Sannolikt har de som känt störst tvekan att vara med i Svenska Kyrkan redan lämnat den.

Medlemsförändringen beror till stor del bero på att äldre medlemmar dör eller flyttar. De yngre som flyttar in i de "äldres bostäder" är sannolikt i lägre grad medlemmar i Svenska Kyrkan. Färre barn föds än tidigare och av de som föds ansluts färre genom dopet. Andelen direkta utträden kommer förmodligen att fortsätta vara låg.

Mellösa församlings båda huvudorter Mellösa och Hälleforsnäs har varsin kyrka och varsitt församlingshem medan pastorexpeditionen ligger i Mellösa. Gudstjänsterna fördelas i princip lika mellan de båda orterna fast gudstjänsterna i Hälleforsnäs huvudsakligen sker i församlingshemmet (Kyrkans Hus)

Mellösa kyrka ligger vackert beläget, mitt i Mellösa kyrkby och i söder sluttar kyrkogården ner mot Mellösasjön. De äldsta delarna av kyrkan är från 1200-talet. De flesta förrättningarna sker här. Kyrkan är också flitigt använd för olika typer av konserter.

Kyrkan i Hälleforsnäs är byggd 1965 ligger centralt i Hälleforsnäs och har en stram skönhet och modernare stil. Den är kallställd sedan några år av ekonomiska skäl. Ett par gudstjänster som t.ex. Taizé- och Julnattsmässa brukar dock förläggas till kyrkan, samt någon konsert.

Skolor

Inom Mellösa församling finns förskolor samt skolor med förskole-, låg- och mellanstadieklasser t.o.m. årskurs 6, en i Mellösa och en i Hälleforsnäs. Högstadiet och gymnasiet ligger i Flens tätort 6 km från Mellösa och knappt 14 km från Hälleforsnäs. Församlingen har goda kontakter med skolorna i sitt område. I Mellösa kyrka har Mellösa kyrkskola sin vår- och höstavlutning.

Under ett antal år har frågan om Kyrkskolans vara eller inte vara diskuterats i kommunen. Olika alternativ har presenterats alltifrån nedläggning, renovering och neddragning till nybyggnation på annan plats. Kyrkans barn och ungdomsverksamhet i Mellösa är starkt förknippad med skolans nuvarande placering och en förändring skulle få stora konsekvenser för kyrkans hela verksamhet.

Äldreboenden

Flertalet särskilda boenden för äldre ligger i tätorten Flen. Grönviken i Hälleforsnäs är dock ett särskilt boende för dementa. För församlingen innebär det rent konkret att många äldre flyttar till Flen och därmed upphör att vara medlemmar i Mellösa församling.

Föreningar

Föreningslivet i församlingens båda huvudorter är relativt livaktigt med bygderåd, hembygdsförening, Folkets Hus, pensionärsföreningar, idrottsföreningar, teater och kulturföreningar, politiska föreningar mm

NÅGRA SLUTSATSER FÖR MELLÖSA FÖRSAMLING

Befolkning

Befolkningens storlek och sammansättning inom Mellösa församlings område kommer inte att förändras mycket under överskådlig tid och allt tyder på att den genomsnittliga åldern på invånarna kommer att fortsätta öka. Inga större byggprojekt eller byggplaner finns inom församlingens område med undantag för ett mindre villaområde i Mellösa. Normal generationsväxling kommer att ske inom det befintliga bostadsbeståndet och vilka som kommer att bo där är svårt att sja om

Över 20 % av invånarna inom församlingens område har idag invandrarbakgrund från främst muslimska länder och de kan knappast förväntas bli medlemmar i Svenska Kyrkan, eller döpa sina barn. Andelen invånare med invandrarbakgrund förväntas fortsätta öka i Sörmland vilket sannolikt också kommer att påverka generationsväxlingen i Mellösa församling.

De äldre som idag är medlemmar i kyrkan stannar förhoppningsvis kvar livet ut om församlingen arbetar på ungefär på samma sätt som idag och undviker inre strider och "skandaler".

Genom den gudstjänststatistik som finns tillgänglig kan man se att det är en mycket liten del av församlingens medlemmar som regelbundet besöker gudstjänster men att det under senare år kan skönjas en ökning (innan pandemin). Vad denna ökning beror på behöver analyseras noggrant för att kunna hålla kvar den positiva trenden. Vad som kan påverka är antalet gudstjänster, tiderna för gudstjänster, typ av gudstjänst, körmedverkan, solistmedverkan, temagudstjänster och vilken marknadsföring som används. Hur gudstjänstlivet påverkas av pandemin behöver också analyseras.

Gudstjänststatistik

		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	Deltagare per vecka vid andra gudstjänster	1.51	1.44	1.13	1.27	0.80	2,52	1,14	1,06	1,09	1,25 %
	Deltagare per vecka vid huvudgudstjänst	1.48	1.32	1.52	1.31	1.38	1.35	1.52	1.79	1.73	2.18

Barn och unga

Generellt döps färre barn idag än tidigare. Sedan 1996 är det dopet som är medlemsgrundande, så antalet dop har en stark påverkan på medlemsutvecklingen.

Antalet dop påverkas i hög grad av befolkningens sammansättning och ålder. Vi kan se att antalet döpta i procent av födda barn varierat kraftigt de senaste åren. Orsakerna kan vara flera men ändrade traditioner kring namngivning kan vara en orsak samtidigt som andelen barn till invandrare med annan religiös bakgrund ökar. Den barn- och ungdomsverksamhet som idag bedrivs knyter föräldrar, barn och unga närmare församlingen och kan ha många spridningseffekter bland unga familjer.

Konfirmation

Antalet konfirmerade är idag litet i förhållande till antalet möjliga konfirmander. Man kan anta att de som faktiskt konfirmeras med viss sannolikhet kommer att kvarstanna som aktiva medlemmar i Svenska kyrkan i framtiden. Därför är det viktigt att konfirmationen utformas som något eftersträvansvärt och en upplevelse för livet. Missar kyrkan att locka till konfirmation av de som är döpta finns det stor risk att vederbörande överväger ett utträde ur kyrkan senare.

Arbetsmarknad

Arbetsstillfällena inom församlingens område är begränsade och förutsätter ofta längre eller kortare pendling. Att någon stor arbetsgivare skulle etablera sig inom närområde får anses mindre troligt, men sannolikt kommer det egna företagandet att öka, liksom möjligheterna att arbeta hemifrån. Utbyggnaden av bredband som pågått under ett antal år är helt avgörande när de gäller möjligheter till hemarbete och vid många typer av eget företagande. Arbetslösheten är stor i Flens kommun och är troligtvis högre i Hälleforsnäs än i Mellösa. Kyrkan skulle kunna ha en aktiv roll när det gällde att aktivera och stötta denna "daglediga grupp" genom olika typer av aktiviteter eller insatser. Inom denna grupp kan även volontärer sökas. Olika diakonala insatser kan också locka personer att närma sig församlingen.

Hållbarhet

Flera av de stora trender som styr vår omvärld är omöjliga att påverka ur församlingens perspektiv. Vi kan bara förhålla oss till urbanisering, globalisering, åldrande befolkning och göra det bästa av situationen. När det gäller digitalisering och hållbarhet finns olika möjligheter att haka på trenderna.

Idag är det uppenbart för nästan alla att jorden inte mår bra. Klimatförändringarna är det tydligaste tecknet på det. Församlingen förbrukar en hel del energi för uppvärmning av kyrkans byggnader. Genom att satsa på att bli klimatsmartare och kanske på sikt klimatneutrala kan församlingen i praktisk handling gå före och visa omsorg om skapelsen. Detta kan ske genom solceller, bergvärme, värmestyrning och eldrivna fordon.

EKONOMI

Långtidsbudget

Mellösa församling															
Långtidsbudget 2022-2032															
	År	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Intäkter															
Kyrkoavgift		4661	4473	4590	4588	4593	4646	4679	4670	4693	4665	4665	4698	4698	4632
Begravningsavgift		1989	2073	2275	2020	2080	2143	2207	2273	2342	2412	2484	2559	2636	2715
Ekonomisk utjämning		292	316	338	310	286	288	277	267	245	246	237	225	200	200
Reavinst/förluster		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bidrag större underhåll		0	0	560	0	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
Övriga intäkter		0	522	409	449	450	450	450	450	450	450	450	450	450	450
Summa intäkter		6942	7384	8172	7367	7909	8027	8113	8160	8230	8273	8336	8432	8484	8497
Kostnader															
Personalkostnader		4866	4487	4718	4697	4800	4905	5013	5124	5236	5352	5469	5590	5713	5838
övriga kostnader		1689	1695	1924	1684	1721	1759	1798	1837	1878	1919	1961	2004	2048	2093
Avskrivningar		563	446	435	431	421	414	409	308	298	298	292	290	287	270
Större underhåll		0	0	1074	245	1172	1161	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	0
Summa kostnader		7118	6628	8151	7057	8114	8239	8220	8269	8412	8569	8722	8884	9048	8201
Finansiella intäkter		5	57	750	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60
finansiella kostnader		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Årets resultat		-176	813	771	370	-145	-152	-47	-49	-122	-236	-326	-392	-504	356

Mellösa församling har under våren 2021 upprättat en långtidsbudget, utifrån nu kända förutsättningar, för perioden 2022-2032. Av naturliga skäl måste en mängd antaganden göras om framtiden i en långtidsbudget. Ju längre fram i tiden desto osäkrare antaganden. Vi har även haft en pandemi som på ett oförutsägbart sätt kan förändra förutsättningarna för den framtida verksamheten. Antagandena i budgeten baserar sig på historisk utveckling, förväntad framtida utveckling och önskad utveckling av församlingens verksamhet. De absolut viktigaste faktorerna för Mellösa församlingens ekonomi är:

- Kyrkoavgiftens storlek och utvecklingen av avgiftsunderlaget
- Medlemsutvecklingen
- Inflation/ kostnadsutveckling av köpta tjänster
- Antal anställda och löneutveckling
- Möjligheter till Kyrkoantikvarisk ersättning för reparation och underhåll av Mellösa Kyrka

Kyrkoavgiftens storlek

Kyrkoavgiften är den huvudsakliga inkomstkällan för församlingen. Kyrkofullmäktige fattar beslut om avgiftens storlek (f.n. 1,43 kr per skattekrona) Skatteunderlaget är beroende av medlemmarnas inkomster. Skatteunderlaget beräknas tillväxa under prognosperioden och väga upp effekterna av en förväntad medlemsminskning. Kyrkoavgiften kommer därvid under prognosperioden att ligga på ungefär samma nivå dvs 4,5 Mnr. Materialet när det gäller skatteunderlag kommer från Kyrkan centralt och där har vi som församling små möjligheter att göra egna beräkningar.

Medlemsutvecklingen

Antalet medlemmar i församlingen har stadigt minskat under en lång följd av år. Den främsta orsaken är förstås att kyrkan och staten skildes åt år 2000 och att medlemskapet blev en aktiv handling genom dopet. År 2004 dog det lika många som döptes. Idag dör ungefär samma antal församlingsmedlemmar som 2004 men bara en fjärdedel så många döps. Man kan också se att ett antal personer varje år aktivt utträder ur kyrkan. När det gäller in och utflyttning så är det idag en mindre andel av de nyinflyttade som är med i Svenska kyrkan än de som flyttar ut. Genom denna utveckling urholkas medlemsantalet gradvis och därmed avgiftsunderlaget för kyrkoavgiften. Utvecklingen framåt pekar inte mot att medlemsminskningen ska avta. Målsättningen är att medlemsminskningen ska vara 1% högre än rikssnittet, vilket är en ambitionshöjning mot nuvarande trend. Med den prognosticerade utvecklingen kommer medlemsantalet att närma sig 1000 om ca 15 år.

Antal församlingsmedlemmar 2004–2020

2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004
1597	1676	1711	1770	1853	1921	1995	2047	2094	2121	2193	2267	2317	2411	2495	2531	2546
-79	-35	-59	-83	-68	-74	-52	-47	-27	-72	-74	-50	-94	-84	-36	-15	

Inflation/kostnadsutveckling

När kostnaderna årligen ökar med inflationen och intäkterna ligger på samma nivå uppstår förr eller senare ekonomiska problem. I långtidsbudgeten har vi valt en kostnadsökningstakt som ligger något under Riksbankens inflationsmål på 3%. Orsaken till detta är att inflationen mätt i Konsumentprisindex KPI under en lång följd av år legat under och ibland betydligt under 3%. Vi har också valt att hålla samma inflationstakt som löneökningstakt i prognosen. Förändringar i dessa antaganden kan påverka prognosen relativt kraftigt.

Antal anställda och löneutveckling

Mellösa församling är en liten församling och antal helårsanställda beräknas i prognosen till 6 st. Personalkostnaderna är den i särklass största kostnadsposten i långtidsbudgeten och löneökningstakten ligger enligt beräkningarna på samma nivå som inflationen. Vår bedömning är att personalen inte kan minskas om nuvarande verksamheter fortsättningsvis ska genomföras. En stor del av församlingen arbete är av den karaktären att den inte kan effektiviseras eftersom den bygger på kvalitet i möten med människor. Ska personalen minskas så måste hela verksamheter tas bort. På den administrativa sidan har hänsyn tagits i budgeten till att en person går i pension och inte ersätts. Efter denna åtgärd finns inga ytterligare besparingsmöjligheter på personal på den administrativa sidan.

Kyrkoantikvarisk ersättning

En omfattande vård- och underhållsplan har tagits fram för Mellösa kyrka. Enligt planen finns ett underhållsbehov under de närmaste 10 åren på 10 Mnr. I långtidsbudgeten har vi räknat med att KAE kan erhållas från stiftet med 50%. Skulle inte detta vara möjligt kommer ekonomin att påverkas negativt och nödvändiga åtgärder tvingas skjutas på framtiden.

Långtidsbudgeten pekar mot att församlingen klarar den kommande 10-årsperioden inom ramen för fastställt målkapital

FÖRSAMLINGENS OLIKA VERKSAMHETER

Mellösa församling äger och använder följande lokaler för sin verksamhet:

- Mellösa Kyrka
- Hälleforsnäs Kyrka
- Mellösa Församlingshem
- Kyrkans Hus (Hälleforsnäs)
- Pastorsexpeditionen (Mellösa)
- Kyrkstallet (Mellösa)

Mellösa Kyrka

I kyrkan bedrivs:

- Gudstjänster
- Mässor
- Begravningar
- Vigslar
- Dop
- Konserter
- Musikaliska gästspel
- Nyårsrevyer
- Visningar

Kyrkan används igenomsnitt 80 antal gånger om året med totalt 4745 antal deltagare. Utnyttjandegraden är 80/365

Hälleforsnäs Kyrka

Hälleforsnäs kyrka är kallställd och används vid några speciella tillfällen årligen. Kyrkan används igenomsnitt 7 antal gånger om året med totalt 335 antal deltagare. Utnyttjandegraden är 7/365

Mellösa församlingshem

I församlingshemmet bedrivs

- Pysselgrupper
- Barnkörer
- Klapp och Klang
- Kyrkokören
- Mariakören
- Ungdomsgård
- Ungdomskvällar
- Konfirmandträffar
- Soppluncher
- Möten
- Uthyrningar
- Övrigt

Församlingshemmet används igenomsnitt 247 antal gånger om året med totalt 5882 antal deltagare. Utnyttjandegraden är 247/365

Kyrkans Hus

- Gudstjänster
- Mässor
- Pyselgrupper
- Barnkörer
- Soppluncher
- Möten
- Uthyrningar
- Sorgegrupp
- Pianoelev
- Konfirmander

Kyrkans hus används i genomsnitt 157 antal gånger om året med totalt 2445 antal deltagare. Utnyttjandegraden är 157/365

Pastorsexpeditionen (Sockenstugan)

- Kyrkoherde
- Administration
- Arbetsgrupper
- Personalrum
- Toalett till Mellösa Kyrka

Pastorsexpeditionen används i genomsnitt 226 antal gånger om året med totalt 1582 antal deltagare. Utnyttjandegraden är 226/365

ÖVERVÄGANDEN

Mellösa församling har ett relativt litet antal fastigheter förutom kyrkorna i Mellösa och Hälleforsnäs. Orterna ligger en bit ifrån varandra och verksamheterna kan inte samordnas till en ort av såväl praktiska, geografiska som kyrkopolitiska skäl. Den ekonomiska situationen är också sådan att verksamhet enligt långtidsbudgeten kan bedrivas på båda orterna

Mellösa

Pastorsexpeditionens lokaler i Sockenstugan behövs för den administrativa verksamheten och har dessutom div nödvändiga personalutrymmen. Mellösa kyrkas toalett är också inrymd i Sockenstugan.

Församlingsverksamheten i Mellösa som möten, soppluncher, ungdomsgård, Klapp och Klang mm bedrivs i församlingshemmet. Skulle inte denna byggnad finnas så skulle det bli svårt för att inte säga omöjligt att genomföra nuvarande aktiviteter i området. Vissa möjligheter finns att hyra ut lokalerna ytterligare när ingen verksamhet bedrivs men dessa är begränsade och ger obetydliga intäkter.

Hälleforsnäs.

Hälleforsnäs kyrka är kallställd och används mycket sporadisk på grund av detta. Gudstjänster och övrig verksamhet i Hälleforsnäs sker i Kyrkans Hus. Nyttjandegraden av Kyrkans Hus är låg men huvuddelen av all kyrklig verksamhet i Hälleforsnäs sker där.

Kyrkoherden har tillsammans med lokalförsörjningsgruppen utformat 4 huvudalternativ som Kyrkorådet fått lämna synpunkter på för att sedan diskutera i sina respektive grupper.

1. Mellösa församling behåller fastigheter och verksamheter i både Mellösa och Hälleforsnäs ungefär som idag. Vi fortsätter att reparera och underhålla samtliga byggnader enligt vård och underhållsplaner, med beaktande av församlingens ekonomiska situation. Konsekvenser: Kostnaderna ryms inom den framtagna 10-års-budgeten med bibehållet målkapital, om inget oväntat inträffar.
2. Mellösa församling behåller fastigheter och verksamheter i Mellösa ungefär som idag. Vi fortsätter att reparera och underhålla samtliga byggnader enligt vård och underhållsplaner, med beaktande av församlingens ekonomiska situation. I Hälleforsnäs fortsätter vi att underhålla samt reparera Hälleforsnäs kyrka i enlighet med vård och underhållsplanen men med fokus på att minimera kostnaderna. Användningen av kyrkan är fortsatt begränsad. Istället lägger vi mer verksamhetsmässigt krut på Kyrkans Hus. Vi satsar på att öppna upp Kyrkans Hus. Vi fyller Kyrkans Hus med verksamheter i samverkan med andra intressenter och med hjälp av volontärer. Utöver dagens gudstjänstliv, pysselgrupper och barnkörer satsar vi med hjälp av volontärer t ex på "Spagetitkyrkan", ett dagöppet café, stick och virk-café, bokcirklar, samtalsgrupper, soppluncher etc. Konsekvenser: Kostnaderna ryms huvudsakligen inom den

framtagna 10-års-budgeten med bibehållet målkapital. Vissa kostnader för administration av volontärsbemanning, materialkostnader, städning, försäkringar och tillstånd etc. kan dock tillkomma.

3. Mellösa församling behåller fastigheter och verksamheter i Mellösa ungefär som idag. Vi fortsätter att reparera och underhålla samtliga byggnader enligt vård och underhållsplaner, med beaktande av församlingens ekonomiska situation. I Hälleforsnäs försöker vi avyttra Kyrkans Hus och satsar istället på att använda Hälleforsnäs kyrka så att de verksamheter som idag bedrivs i Kyrkans Hus flyttas dit. Detta innebär också att vi underhåller samt reparerar och kanske även bygger till / förändrar kyrkan både utvändigt och invändigt för att kunna härbärgera både verksamheterna samt ett regelbundet gudstjänstliv. Konsekvenser: Den framtagna 10-årsbudgeten får minskas med kostnaderna för Kyrkans Hus men med tillägg för kostnader på Hälleforsnäs Kyrka. Satsningarna på Hälleforsnäs Kyrka får anpassas efter vad Kyrkans hus ger vid en försäljning. Målet är att hålla sig inom 10-årsbudgetens ramar.
4. Mellösa församling behåller fastigheter och verksamheter i Mellösa ungefär som idag. Vi fortsätter att reparera och underhålla samtliga byggnader enligt vård och underhållsplaner, med beaktande av församlingens ekonomiska situation. I Hälleforsnäs försöker vi hitta en lösning där både Hälleforsnäs kyrka och Kyrkans Hus används mer effektivt. Båda byggnaderna repareras och underhålls i enlighet med Vård och Underhållsplanerna, Hälleforsnäs kyrka "varm-ställs" så att vi kan flytta mer av gudstjänstlivet dit samt Kyrkans Hus öppnas upp för mer verksamhet i enlighet med alt 2. Konsekvenser: Kostnaderna ryms inte inom 10-årsbudgeten och underskotten kommer att minska målkapitalet under fastställd nivå. För att finansiera detta alternativ krävs att medlemsminskningen upphör samt att man hittar fler sätt att finansiera församlingens verksamhet.

Slutsatser

Kyrkorådet beslutade sig för att välja alternativ 2 som inriktning för de närmaste åren. Skulle satsningarna på fler verksamheter i Kyrkans Hus inom några år inte ge önskat resultat får Kyrkoråd och Kyrkofullmäktige ta förnyad ställning i frågan. Detta innebär att inga fastigheter kommer att avyttras i nuläget

Mellösa 2021-10-19

Projektgruppen

Anne-Christine Yström

Anders Hermanson

Örjan Edman

Maj-Britt Egrér